

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษาถึงระบบงานด้านสินเชื่อและด้านการลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้า เอกสาร ตำราและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบงานด้านสินเชื่อและการลงทุนเพื่อที่จะได้แนวคิดและทฤษฎีนำมาประกอบในการวิเคราะห์และสนับสนุนการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับสินเชื่อ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการลงทุน
3. แนวคิดเกี่ยวกับระบบสารสนเทศทางการบัญชี
4. แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมภายใน

แนวคิดเกี่ยวกับสินเชื่อ

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสินเชื่อ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ ความหมาย ของสินเชื่อ และกระบวนการสินเชื่อ (คารณี พุทธวิบูลย์, 2543 : 2)

สินเชื่อ หมายถึง ความเชื่อถือและไว้วางใจระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย ในการที่จะให้สินค้าหรือบริการหรือเงินจำนวนหนึ่งไปใช้ก่อน โดยมีสัญญากำหนดเงื่อนไข และเงื่อนไขการชำระคืนในอนาคต

บุคคล 2 ฝ่าย ที่กล่าวถึงนั้นอาจมีการติดต่อกันเป็นรายบุคคล กลุ่มบุคคลหรือนิติบุคคล หรือระหว่างกันก็ได้ และสิ่งที่ฝ่ายผู้ให้สินเชื่อจะต้องรับภาระต่อมา คือ ความเสี่ยงด้านสินเชื่อ นอกจากจะต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความเชื่อถือแล้วยังต้องอาศัยหลักประกันซึ่งอาจเป็นได้ทั้งบุคคลหรือหลักทรัพย์ที่จะนำมาใช้เพื่อลดความเสี่ยงด้วย

กระบวนการสินเชื่อ แบ่งได้เป็น 3 ส่วน คือ

1. รายการสินเชื่อ (Credit Transaction) เริ่มจากการที่บุคคล 2 ฝ่ายตกลงที่จะทำการแลกเปลี่ยนสินค้าหรือบริการ โดยมีสัญญากำหนดเงื่อนไขและเงื่อนไขที่จะชำระเงินคืนในอนาคต

2. สถานะทางสินเชื่อ (Credit Standing) เมื่อมีการตกลงจะให้สินเชื่อแล้ว สิ่งที่จะต้องพิจารณาและตัดสินใจขั้นต่อมาคือ สถานะทางสินเชื่อของผู้มาขอว่าดีมาน้อยเพียงใดเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนตัวผลงานชื่อเสียงการดำเนินธุรกิจหรือความสามารถที่จะ

ชำระหนี้หรือไม่ สถานะทางสินเชื่อนี้จะนำมาเป็นตัวบ่งชี้ถึงการยอมรับที่จะให้สินเชื่อภายในวงเงิน เงินไขและเงื่อนไขและเงื่อนไขมากน้อยเท่าใดและอย่างไรบ้างแก่ผู้ขอสินเชื่อแต่ละราย

3. ตราสารสินเชื่อ (Credit Instruments) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการให้สินเชื่อที่จะต้องทำหลักฐานเพื่อแสดงการตกลงเกี่ยวกับวงเงินสินเชื่อ เงินไข และเงื่อนไขที่ ทั้ง 2 ฝ่าย คือผู้ขอและผู้ให้สินเชื่อยอมรับ

แนวคิดเกี่ยวกับการลงทุน

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการลงทุน สามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือความหมายของการลงทุน และจุดมุ่งหมายในการลงทุน

การลงทุน (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2544 : 208) หมายถึง การถือหลักทรัพย์ตามประกาศของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์ แห่งชาติ ไว้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้รับประโยชน์ในรูปของรายได้ เช่น ดอกเบี้ย เงินปันผล หรือในรูปของประโยชน์อย่างอื่นที่สหกรณ์ควรได้รับ ประโยชน์ที่จะได้รับจากความสัมพันธ์ทางการค้า

การลงทุน (นารุญา ยนต์เยี่ยม, 2538 : 2) หมายถึง การที่บุคคลยอมสละความสุขหรือความพอใจในการบริโภค หรือใช้ประโยชน์จากรายได้ในปัจจุบัน เพื่อให้ได้รับประโยชน์หรือดอกผลที่พึงได้ ซึ่งจะช่วยให้สามารถได้รับความสุขหรือความพอใจในการบริโภคในอนาคตโดยการนำรายได้ในปัจจุบันที่เหลือเป็นเงินออมไปลงทุน

จุดมุ่งหมายการลงทุน ของตัวเองตามความต้องการและภาวะแวดล้อมของผู้ลงทุนซึ่งพอจะแบ่งจุดมุ่งหมายดังกล่าวในลักษณะต่างๆ ดังนี้ (เพชร ชุมทรัพย์, 2539 : 4-5)

1. ความปลอดภัยของเงินทุน (Security of Principal) ความปลอดภัยของเงินลงทุน นอกจากจะหมายถึงความถึงการรักษาเงินลงทุนเริ่มแรกให้คงไว้แล้ว ถ้ามองให้ไกลขึ้นอีกนิด ยังหมายถึงรวมถึงการป้องกันความเสี่ยงซึ่งเกิดจากอำนาจซื้อลดลงอันเป็นผลจากภาวะเงินเฟ้ออีกด้วย

2. เสถียรภาพของรายได้ (Stability of Income) ผู้ลงทุนมักจะลงทุนในหลักทรัพย์ที่ให้รายได้สม่ำเสมอ เช่น ดอกเบี้ย หรือเงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ ทั้งนี้เนื่องจากผู้ลงทุนสามารถทำแผนการใช้เงินทุนได้ว่า เขาจะนำรายได้นี้ไปใช้เพื่อการบริโภคหรือเพื่อลงทุนใหม่ต่อไป นอกจากนี้ ดอกเบี้ยหรือเงินปันผลที่ได้รับเป็นประจำย่อมมีค่ามากกว่าดอกเบี้ยหรือเงินปันผลที่เขาสัญญาว่าจะให้ในอนาคตซึ่งยังไม่แน่ว่าจะได้ตามที่เขาสัญญาหรือไม่

3. ความงอกเงยของเงินลงทุน (Capital growth) ตามกฎทั่วไปแล้ว ผู้ลงทุนมักจะตั้งจุดมุ่งหมายไว้ว่า พยายามจัดการให้เงินทุนของเขาเพิ่มพูนขึ้น ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า ความงอกเงยของเงินลงทุนจะเกิดขึ้นได้จากการลงทุนในหุ้นของบริษัทที่กำลังขยายตัว (Growth stock)

เท่านั้น การนำรายได้ที่ได้รับไปลงทุนใหม่ ก็จะก่อให้เกิดการออกเสยของเงินทุนได้ดีพอๆ กับการลงทุนในหุ้นของบริษัทที่กำลังขยายตัว ผู้ลงทุนส่วนมากเพิ่มมูลค่าของเงินทุนของเขาโดยการนำดอกเบี้ยและเงินปันผลที่ได้รับไปลงทุนใหม่ ความออกเสยของทุนนี้ให้ประโยชน์แก่ผู้ลงทุนในแง่ที่ว่า เพื่อปรับฐานะของผู้ลงทุนในระยะยาวให้ดีขึ้น เพื่อรักษาอำนาจซื้อให้คงไว้ และเพื่อให้การจัดการคล่องตัวขึ้น

4. ความคล่องตัวในการซื้อขาย (Marketability) หมายถึงหลักทรัพย์ที่สามารถซื้อหรือขายได้ง่ายและรวดเร็ว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับราคา ขนาดของตลาดหลักทรัพย์ที่หุ้นนั้นจดทะเบียน ขนาดของบริษัทผู้ออกหลักทรัพย์ จำนวนผู้ถือหุ้น และความสนใจที่ประชาชนทั่วไปมีต่อหุ้นนี้

5. ความสามารถในการเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ทันที (Liquidity) เมื่อหลักทรัพย์ที่ลงทุนมี Liquidity สูง ความสามารถในการหาค่าไร้อยู่ลดลง ผู้ลงทุนต้องการลงทุนในหลักทรัพย์ที่ Liquidity หรือหลักทรัพย์ที่ใกล้เคียงกับเงินสด ก็เพราะหวังไว้ว่า หากโอกาสลงทุนที่น่าดึงดูดใจมาถึงเขาจะได้มีเงินพร้อมที่จะลงทุนได้ทันที การจัดการสำหรับเงินทุนส่วนนี้ผู้ลงทุนอาจแบ่งสรรปันส่วนจากเงินลงทุนเพื่อการนี้โดยเฉพาะ หรืออาจใช้เงินปันผลหรือดอกเบี้ยที่ได้รับมาเพื่อซื้อหุ้นใหม่ดังกล่าวก็ได้

6. การกระจายเงินทุน (Diversification) วัตถุประสงค์ก็คือต้องการกระจายความเสี่ยงและการกระจายความเสี่ยงลงทุนในหลักทรัพย์กระทำได้ 4 วิธี

6.1 ลงทุนผสม ระหว่างหลักทรัพย์ที่มีหลักประกันในเงินลงทุน และมีรายได้จากการลงทุนแน่นอน กับหลักทรัพย์ที่มีรายได้และราคาเปลี่ยนแปลงขึ้นลงตามภาวะธุรกิจ

6.2 ลงทุนในหลักทรัพย์หลายๆ อย่างปนกันไป

6.3 ลงทุนในหลักทรัพย์ของธุรกิจที่มีความแตกต่างทางภูมิศาสตร์ เพื่อลดความเสี่ยงเรื่องน้ำท่วมหรือภัยธรรมชาติ เป็นต้น

6.4 ลงทุนในหลักทรัพย์ของธุรกิจที่มีลักษณะการผลิตที่มีความแตกต่างทางภูมิศาสตร์ เพื่อลดความเสี่ยงเรื่องน้ำท่วมหรือภัยธรรมชาติ

แนวคิดเกี่ยวกับระบบสารสนเทศทางการบัญชี

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับระบบสารสนเทศทางการบัญชี ซึ่งได้แก่ ความหมายของระบบสารสนเทศทางการบัญชี และเครื่องมือบันทึกกระบวนการของระบบงาน

ระบบสารสนเทศทางการบัญชี (อรรถพล ตีรตานนท์, 2546 : 2) เป็นระบบที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้งานในกิจการเฉพาะด้านระบบงานการบัญชี โดยนำนโยบายทรัพยากรมนุษย์และเทคโนโลยี

สารสนเทศ มาประกอบกัน ทำหน้าที่หลักในการบันทึก ประมวลผล และจัดทำสารสนเทศทางบัญชี เพื่อนำไปใช้ในการวางแผน ตัดสินใจ และควบคุมการปฏิบัติงานของกิจการ

ระบบสารสนเทศทางการบัญชี (พลพฐ ปิยวรรณ และสุภาพร เริงเยี่ยม, 2548 : 27) เป็นส่วนหนึ่งของระบบสารสนเทศขององค์กร ที่เก็บรวบรวมและประมวลผลข้อมูล ทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวเงินและข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องกับตัวเงินตรา จากระบบงานย่อยต่างๆขององค์กร และสื่อสารข้อมูลหรือสารสนเทศที่รวบรวมได้ไปยังผู้ใช้ทุกคนขององค์กร

เครื่องมือบันทึกของระบบงาน (พลพฐ ปิยวรรณ และสุภาพร เริงเยี่ยม, 2548 : 33)

การบันทึกผลของการวิเคราะห์ศึกษาระบบงานควรถูกบันทึกไว้อย่างมีระเบียบ ง่ายต่อการทำความเข้าใจ สามารถประเมินงานของการควบคุมภายในของระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้แผนภูมิสายงานจะช่วยให้การ บันทึกขั้นตอนงานของระบบงานขนาดใหญ่ ที่มีความสลับซับซ้อน เครื่องมือในการบันทึกเหล่านี้จะทำให้สามารถเห็นจุดบกพร่องของการควบคุมภายในระบบงาน ได้อย่างรวดเร็วและชัดเจนยิ่งขึ้น

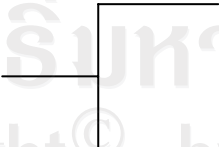

เครื่องมือในการบันทึกกระบวนการของระบบงานที่เป็นที่นิยม ได้แก่

1. แผนภูมิสายงานระบบ (System Flowchart) จะนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลนำเข้า การประมวลผล และข้อมูลออกของระบบสารสนเทศโดยใช้แผนภูมิสายงานระบบ โดยใช้สัญลักษณ์มาตรฐานหลายตัวเพื่อแสดงถึงความเชื่อมโยงนี้ สัญลักษณ์ที่ใช้ในแผนภูมิสายงานระบบอาจแบ่งออกได้เป็น 4 หมวดใหญ่ๆ ได้แก่

- 1.1 สัญลักษณ์แสดงข้อมูลเข้าและข้อมูลออก
- 1.2 สัญลักษณ์แสดงการประมวลผล
- 1.3 สัญลักษณ์แสดงหน่วยเก็บข้อมูล
- 1.4 สัญลักษณ์แสดงแนวทาง

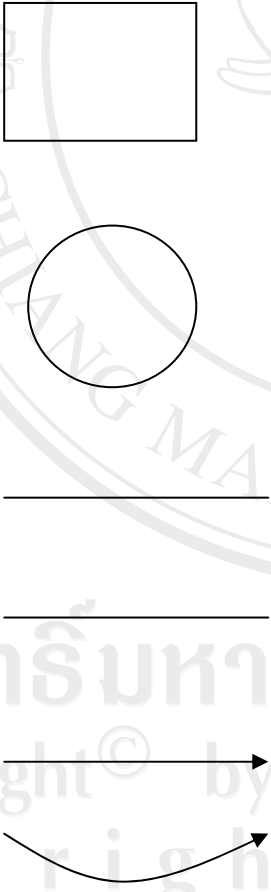
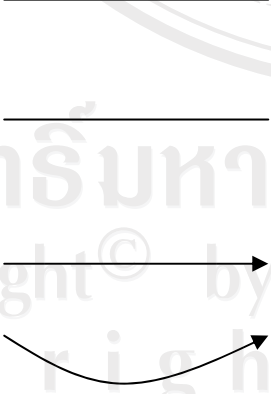
2. แผนภูมิสายงานทางเดินเอกสาร (Document Flowchart) นำเสนอแนวทางเดินของเอกสาร เริ่มตั้งแต่จุดกำเนิดจนถูกส่งไปตามหน่วยงานต่างๆทั้งภายในและภายนอกองค์กรในรูปแบบของแผนภูมิสายงานทางเดินเอกสาร เอกสารถูกทำขึ้นที่จุดใด โดยแผนกใด ถูกส่งไปยังที่ใดบ้าง วัตถุประสงค์ของเอกสารแต่ละชุดที่ถูกส่งไปยังหน่วยงานต่างๆ นั้นจะต่างกัน แผนภูมิสายงานทางเดินเอกสารแสดงให้เห็นจุดเริ่มต้น ติดตามแนวทางเดินของเอกสารแต่ละชุด จนเอกสารนั้นถูกนำไปจัดเก็บเข้าแฟ้มเป็นเอกสารหลักฐานหรือถูกส่งไปภายนอกกิจการ โดยสัญลักษณ์ในการเขียนแผนภูมิสายงานทางเดินเอกสารนั้น มีหลายแบบ ซึ่งได้แสดงไว้ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สัญลักษณ์ในแผนภูมิทางเดินเอกสารพร้อมคำอธิบาย

สัญลักษณ์	คำอธิบาย
	ทางเดินของเอกสาร
	รายงาน
	เช็ค หรือเงินสด
	ทางเดินเอกสาร
	จัดเตรียมเอกสาร
	คำอธิบายการทำงานการตัดสินใจ
	ลงลายมือชื่ออนุมัติรายการ

3. แผนภูมิสายงานทางเดินข้อมูล (Data Flow Diagram – DFD) นิยมใช้ในการวิเคราะห์ระบบงานที่ใช้ในปัจจุบันเพื่อพัฒนาระบบใหม่ แผนภูมิสายงานทางเดินข้อมูลนั้นจะนำเสนอแนวทางเดินของข้อมูลที่ถูกส่งไปตามขั้นตอนการประมวลผลต่างๆ แสดงให้เห็นถึงจุดกำเนิดของข้อมูลนั้น และจุดหมายปลายทางของข้อมูลกิจการ สัญลักษณ์ในการเขียนแผนภูมิสายงานทางเดินข้อมูลนั้นมีหลายแบบ ซึ่งได้แสดงไว้ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สัญลักษณ์ในแผนภูมิทางเดินข้อมูลพร้อมคำอธิบาย

สัญลักษณ์	คำอธิบาย
	<p>จุดเริ่มต้น หรือแหล่งที่ทำให้เกิดข้อมูล และจุดสิ้นสุดของข้อมูลหรือแหล่งปลายทางข้อมูลซึ่งอาจเป็นได้ทั้งหน่วยงานภายใน หรือภายนอกกิจการ</p> <p>กระบวนการปฏิบัติงาน</p>
	<p>แหล่งเก็บข้อมูลที่เป็นผลลัพธ์ของกระบวนการปฏิบัติงาน</p> <p>เส้นทางการไหลเข้าหรือไหลออกของข้อมูล อาจเป็นเส้นตรงหรือเส้นโค้งก็ได้</p>

ที่มา : วัชนี เศรษฐลักโก, 2545 : 3

แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมภายในตามแนว COSO

จากการศึกษาถึงแนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น ความหมายของการควบคุมภายใน และองค์ประกอบของการควบคุมภายใน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2548 : 28)

การควบคุมภายใน หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนการทำงานที่เป็นผลมาจากการออกแบบโดยคณะกรรมการ ผู้บริหาร หรือบุคลากรอื่น ๆ ขององค์กร เพื่อก่อให้เกิดความมั่นใจได้อย่างสมเหตุสมผลว่า องค์กรจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ได้

- (1) ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน
- (2) ความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน
- (3) การปฏิบัติตามกฎระเบียบ และนโยบายที่ใช้บังคับขององค์กรนั้นๆ

องค์ประกอบของการควบคุมภายในที่สำคัญมี 5 องค์ประกอบดังนี้

1 สภาพแวดล้อมของการควบคุม (Control Environment) หมายถึง ปัจจัยต่างๆ ซึ่งร่วมกันส่งผลให้เกิดที่ท่าขององค์กรที่มีต่อการควบคุมภายใน หรือทำให้บุคลากรในองค์กรให้ความสำคัญต่อการควบคุมมากขึ้น สภาพแวดล้อมของการควบคุม เป็นรากฐานที่มีผลต่อองค์ประกอบอื่นๆ ของการควบคุมภายในให้อยู่ได้อย่างมั่นคง ทำให้เกิดระเบียบวินัยซึ่งบุคคลต้องยอมรับและนำไปปฏิบัติ รวมทั้งก่อให้เกิดโครงสร้างของการควบคุมภายในที่จะตามมา

2 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) ทุกองค์กรย่อมต้องเผชิญกับความเสี่ยงในหลากหลายรูปแบบ ความเสี่ยงเหล่านั้นมีปัจจัยมาจากภายในและภายนอก จึงมีความจำเป็นที่ทุกองค์กรจะต้องมีกระบวนการประเมินความเสี่ยง เพื่อที่จะทราบได้ว่า ในองค์กรมีความเสี่ยงหรือไม่มีความเสี่ยงในหน่วยงานกิจกรรม หรือหลายขั้นตอนใดของงาน หรือในประเด็นใดบ้าง ความเสี่ยงที่มีนั้นอยู่ในระดับใดทั้งนี้ เพื่อกำหนดมาตรการ หรือวิธีการควบคุมที่เหมาะสมและมีประสิทธิผล เพื่อจัดการความเสี่ยงเหล่านั้น

ก่อนที่จะประเมินความเสี่ยง จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ ณ ระดับต่างๆ ของกิจกรรม โดยวัตถุประสงค์เหล่านั้นจะต้องสอดคล้องกันและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กร หลังจากกำหนดวัตถุประสงค์ได้แล้ว จึงตามด้วยการประเมินความเสี่ยง

การประเมินความเสี่ยง เป็นการระบุความเสี่ยง วิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงที่จะทำให้หน่วยงานหรือองค์กรไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ และตามมาด้วยการกำหนดพื้นฐานในการที่จะจัดการความเสี่ยงนั้น อนึ่ง เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจ ลักษณะอุตสาหกรรม กฎระเบียบ และสภาพการดำเนินงานมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงทำให้จำเป็นต้องมีกลไกในการจัดการกับความเสี่ยงบางอย่างที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ด้วย

3. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) หมายถึง นโยบาย มาตรการ และวิธีการต่างๆ ที่ฝ่ายบริหารนำมาใช้เพื่อก่อให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่า คำสั่งหรือวิธีการปฏิบัติต่างๆ ที่ฝ่ายบริหารกำหนดขึ้นได้มีการปฏิบัติตาม และมีการดำเนินมาตรการต่างๆ ที่จำเป็นในการที่จะจัดการกับความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้

กิจกรรมการควบคุมต้องมีอยู่ในทุกหน้าที่และทุกระดับภายในองค์กร กิจกรรมการควบคุมประกอบไปด้วยกิจกรรมต่างๆ อันได้แก่ การอนุมัติ การมอบอำนาจ การตรวจทาน การกระทบยอด การสอบทานผลการดำเนินงาน การป้องกันและดูแลรักษาทรัพย์สิน และการแบ่งแยกอำนาจและหน้าที่

4. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) สารสนเทศมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกระดับในองค์กร โดยองค์กรจะต้องระบุสารสนเทศที่จำเป็นต้องใช้ และสื่อสารในรูปแบบ และในช่วงเวลาที่เหมาะสมที่จะทำให้บุคลากรต่าง ๆ สามารถปฏิบัติงานสำเร็จลุล่วงได้

ระบบสารสนเทศก่อให้เกิดรายงานที่ให้ข้อมูลซึ่งเป็นไปได้ทั้งข้อมูลทางการเงิน ข้อมูลการปฏิบัติงาน และข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบต่างๆ ที่จะช่วยควบคุมให้ธุรกิจดำเนินไปได้ ระบบสารสนเทศนอกจากจะเกี่ยวข้องกับข้อมูลที่เกิดภายในองค์กรแล้วยังมีข้อมูลภายนอก ได้แก่ เหตุการณ์ สภาพการณ์ หรือกิจกรรมต่างๆ ภายนอกองค์กรที่จำเป็นต้องการตัดสินใจในทางธุรกิจ และเพื่อการรายงานต่อภายนอกองค์กรด้วย

การสื่อสารที่มีประสิทธิผลจำเป็นต้องกระทำในเชิงกว้าง ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารจากบนลงล่าง หรือจากล่างขึ้นสู่บน หรือการสื่อสารให้กระจายทั่วถึงทั้งองค์กร บุคลากรทั้งหลายควรจะต้องได้รับข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจนจากผู้บริหารระดับสูง และต้องเข้าใจบทบาทของตนในระบบการควบคุมภายใน รวมทั้งความเกี่ยวเนื่องของกิจกรรมควบคุมต่างๆ ที่ตนต้องกระทำกับงานของบุคลากรอื่น บุคลากรจะต้องมีช่องทางที่จะสามารถสื่อสารข้อมูลที่มีความสำคัญไปยังผู้บริหารที่อยู่เหนือขึ้นไปได้ นอกจากการสื่อสารภายในองค์กรแล้ว ยังจำเป็นที่จะต้องมีการสื่อสารที่มีประสิทธิผลกับบุคคลภายนอก ซึ่งได้แก่ ลูกค้า ผู้ขาย เจ้าหน้าที่รัฐ และผู้ถือหุ้นด้วย

5. การเฝ้าติดตามประเมิน (Monitoring) ระบบการควบคุม จำเป็นต้องมี การเฝ้าติดตามการประเมิน ซึ่งเป็นกระบวนการประเมินระบบการควบคุมภายในในช่วงระยะเวลาหนึ่งๆ ซึ่งอาจกระทำโดยการประเมินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องหรือแยกประเมินเป็นครั้งคราว หรืออาจรวมทั้งสองแบบเข้าด้วยกัน

การประเมินอย่างต่อเนื่องจะเกิดในช่วงของการปฏิบัติงาน ซึ่งได้แก่ การควบคุมการปฏิบัติงานโดยผู้บังคับบัญชาและกิจกรรมใดๆ ที่บุคลากรต้องกระทำในขณะที่ปฏิบัติงาน

รวมถึงกิจกรรมในทางการบริหารและการกำกับดูแลโดยผู้บริหารด้วย ส่วนขอบเขตและความถี่ในการประเมินแบบแยกประเมินนั้น ขึ้นอยู่กับการประเมินความเสี่ยงและประสิทธิผลของการประเมินแบบต่อเนื่อง จากการประเมินดังกล่าว ควรจะต้องมีการรายงานจุดบกพร่องของระบบควบคุมให้ผู้บังคับบัญชาทราบและถ้าเป็นประเด็นที่ร้ายแรงก็ต้องรายงานให้ผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการขององค์กรทราบโดยด่วน

การทบทวนวรรณกรรม

กัตนพัฒน์ เอี่ยมผิง (2542) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาบริการและสวัสดิการให้กับสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจนครบาล จำกัด ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกมีหนี้สินหลายแหล่ง และส่งผลต่อการชำระหนี้ต่อสหกรณ์ จนบางครั้งต้องใช้บริการเงินกู้นอกระบบเพื่อมาชำระหนี้ให้แก่สหกรณ์ นอกจากนี้สมาชิกไม่เคยได้รับสวัสดิการจากสหกรณ์เลยและมีบางส่วนต้องกู้เงินนอกระบบมาใช้ในกรณีฉุกเฉิน เพราะไม่สามารถกู้เงินตามระบบปกติของสหกรณ์ ซึ่งจะเปิดให้กู้ได้เพียงเดือนละ 2 ครั้ง และสมาชิกยังมีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตรหลาน และต้องการให้สหกรณ์เพิ่มทุนการศึกษา ทั้งในด้านวงเงินรวม วงเงินต่อทุนการศึกษา ข้อเสนอแนะจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ให้สหกรณ์เพิ่มมาตรการในการให้การศึกษาแก่สมาชิกทั้งด้านอุดมการณ์สหกรณ์ การบริหารการเงินในครอบครัว และอาชีพเสริม ปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงานโดยจัดระบบงานและเพิ่มอุปกรณ์ด้วย รวมทั้งจัดบริการและสวัสดิการที่มีความเป็นไปได้ ให้ตรงกับความต้องการของสมาชิก

ชมพูนุช ทรัพย์ทองคำ (2547) ได้ศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการกรมที่ดิน จำกัด ผลการศึกษาพบว่าในภาพรวมของการดำเนินงานอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน มีประสิทธิภาพในการบริหารงานด้านสินเชื่อ ในส่วนของการศึกษาด้านทุนเงินทุนและผลตอบแทนเงินลงทุนของธุรกิจสินเชื่อ พบว่าสหกรณ์ มีผลตอบแทนจากการลงทุนสูงกว่าด้านทุนเงินลงทุน สหกรณ์มีด้านทุนเงินลงทุนเฉลี่ยร้อยละ 3.52 และมีอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนเฉลี่ยร้อยละ 7.06 นั่นคือ ผลต่างในการบริหารจัดการให้มีกำไรสุทธิทางธุรกิจได้อีกจำนวนร้อยละ 3.54 ซึ่งแหล่งที่มาของเงินทุนที่สำคัญที่สุด ได้มาจากทุนเรือนหุ้น และเงินรับฝากจากสมาชิก โดยในระหว่างปี 2543 – 2547 ทุนเรือนหุ้นเพิ่มในอัตราร้อยละ 7.28 – 8.11 และเงินรับฝากมีจำนวนเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 6.54 – 21.76 และแหล่งใช้ไปของเงินทุนที่สำคัญที่สุด คือ ลูกหนี้เงินให้กู้แก่สมาชิกสุทธิ ซึ่งรวมอยู่ในบัญชีลูกหนี้ระยะยาวและลูกหนี้ระยะสั้น ซึ่งสหกรณ์ได้นำไปให้สมาชิกกู้มีจำนวนเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 5.13 – 28.53

สหรัตน์ จินดาศักดิ์ (2549) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารเงินทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำกัด ผลการศึกษาพบว่า ในแหล่งที่มาและแหล่งใช้ไปของเงินทุนมีลักษณะไม่แตกต่างกันมากนักในแต่ละช่วงเวลา โดยในปี พ.ศ. 2548 แหล่งที่มาของเงินทุน เป็นเงินรับฝากสูงที่สุดคือร้อยละ 59.43 รองลงมาได้แก่ ทุนเรือนหุ้น ร้อยละ 27.34 ในขณะที่แหล่งใช้ไปส่วนใหญ่ เพื่อลงทุนในหลักทรัพย์ถึงร้อยละ 44.51 รองลงมาได้แก่ เงินให้กู้แก่สหกรณ์อื่นร้อยละ 38.58 เมื่อนำอัตราผลตอบแทนจากการบริหารเงินทุนทั้งหมดมาเปรียบเทียบกับต้นทุนเงินทุนทั้งหมดในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2544 -2548 พบว่ามีกำไรจากการบริหารเงินทุนมาตลอดโดยกำไรที่ได้รับนั้นมีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่ไม่แน่นอน โดยต้นทุนเงินทุนทั้งหมดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 -2547 มีค่าลดลงจากร้อยละ 5.08 เหลือเพียงร้อยละ 4.12 ก่อนที่จะปรับตัวเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 4.42 ในปี พ.ศ. 2548 สาเหตุสำคัญมาจากการเพิ่มขึ้นของต้นทุนเงินทุนเรือนหุ้นและเงินกู้ยืม ในขณะที่อัตราผลตอบแทนจากการบริหารเงินทุนทั้งหมดของสหกรณ์มีค่าลดลงจากร้อยละ 5.27 เหลือเพียงร้อยละ 4.50 ในระหว่างปี พ.ศ. 2544 -2546 ก่อนที่จะปรับตัวสูงขึ้นในปี พ.ศ. 2547-2548 เป็นร้อยละ 4.62 และ 4.64 ตามลำดับ โดยมีแนวโน้มอัตราดอกเบี้ยในตลาดเป็นเหตุผลรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved